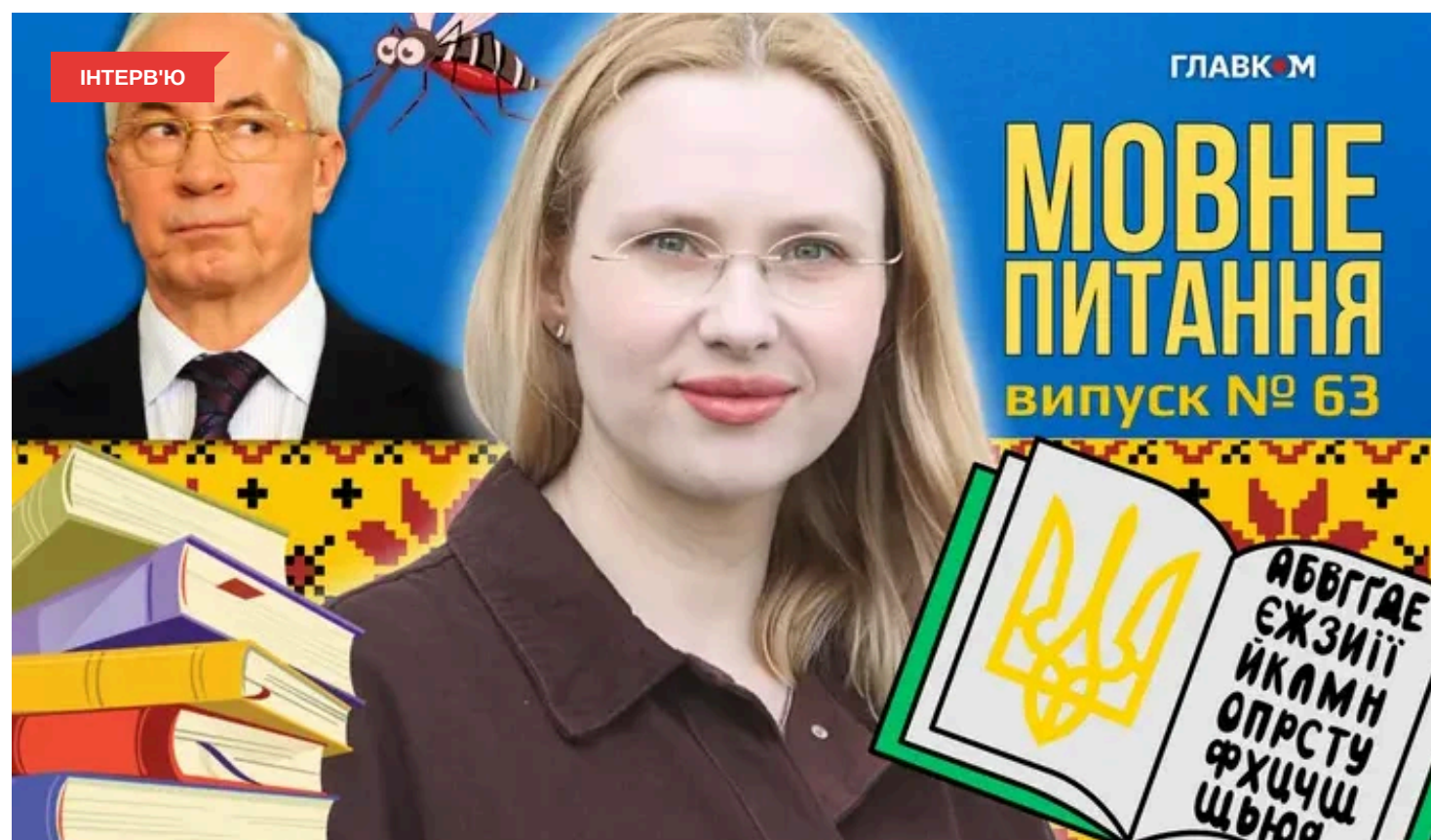

Комаха Кровососна Чи Кровосисна: Як Не Перетворитися На Азарова? 10 Запитань До Мовознавиці

Головна - Інтерв'ю - Комаха Кровососна Чи Кровосисна: Як Не Перетворитися На Азарова? 10 запитань до мовознавиці

Комаха Кровососна Чи Кровосисна: Як Не Перетворитися На Азарова? 10 Запитань До Мовознавиці

📅 13.06.2026 | 👁 266

«Главком» із філологинею Ольгою Васильєвою у рубриці «Мовне питання» щотижня розбирають тонкощі української лексики, стилістики, акцентуації, правопису, а також відповідають на запитання читачкої аудиторії. Їх можна надсилати на електронну скриньку з темою листа «Мовне питання».

Вивчаємо мову разом, говоримо та пишемо правильно!

Розв'язують задачу (математичну) і проблему, а вирішують питання. Принаймні так усталювалося в українському слововжитку. Але дедалі частіше бачу, як мудрагелі закликають і питання не вирішувати, а тільки розв'язувати.

Тим часом словник дозволяє вирішувати не тільки питання, а й проблему. Тобто «вирішувати» і «розв'язувати» – синоніми:

Вирішувати, ую, уєш, рідко **вирішати**, аю, аєш, недок., **вирішити**, шу, шеш, док., що. 2. Знаходити яку-небудь відповідь, розв'язувати питання, проблему і т. ін.

Раджу вживати дієслово «розв'язувати» для проблеми, а «вирішувати» – для питання. У російській мові все «решають»: і задачу, і проблему, і питання. А ми можемо не тільки вирішувати чи розв'язувати, а й щось вирішувати, а щось розв'язувати.

Утім, «розв'язувати» – слово енантіосемієне, тобто має протилежні значення. Порівняймо: розв'язати візну (тобто розпочати її) – негативне значення; розв'язати проблему (тобто вирішити її) – позитивне значення. Саме тому люди, особливо в розмовному мовленні, охочіше вживають слово «вирішувати» і для проблеми, і для питання. А словник цього ще й не забороняє.

• 1 •

Андрій Буйновський: *Читаю в магазині: «Спрей від кровососних комах». Чув також «кровосисних», але як тут не передати куті меу й не перетворитися на Миколу Яновича Азарова з його «кровосіями»?*

Кровосос, але кровосисний. Кровосисний – те саме, що кровосальний. У СУМ-20 основне слово – кровосальний: «Який ссе, відсмоктує кров». «Буйволіві шпаки харчуються кровосальними кліщами, склююючи їх зі шкіри домашніх і диких тварин, які пасуться в африканських саванах» (з наук.-попул. літ.).

• 2 •

Михайло Неділько: *У новинах пишуть: «34 самокатники за одну добу потрапили до Охматдиту – це антирекорд». Чи є в українській мові слово «антирекорд»? Адже якщо рекорд – це максимальний показник, то антирекорд, виходить, мінімальний? У чому поді сенс?*

Ні, немає такого слова. Можна сказати «тривожний рекорд», «сумний рекорд», «загрозливий рекорд» і подібне.

• 3 •

Анастасія Дреева: *Добрий день. Пані Ольго, чи є в українській мові класний сленговий аналог слова «паль», «пальонка» (несправжній продукт, аналог бренду)?*

Слова, кращого за «паль», не знаю і вважаю, що «пальонка» має залишитися в розмовному мовленні. Хоча б тому, що його вживав сам Котляревський. В «Енеїді» натрапляємо у двох місцях: «Пальонки дома ковтонув, І тільки-тільки забувався, Як Евріал к йому піддрася»; «Еней наш знова ободрився, Пальонки кубком підкрелився».

• 4 •

Сергій Осока: *Якщо місто Сандерленд, то Сандерленду чи Сандерленда? І ще: «На початку ХХ століття французи заснували Інститут Пастера в столиці Мадагаскару». Таки Мадагаскару?*

Згідно з правописом (§82 «Родовий відмінок») назви населених пунктів (окрім тих, що містять суфікси -ськ-, -цьк-, -єць-, -бург-, -град-, (-город), -мир-, -піль-, (-поль), -слав-, -фурт-, -ів-, (-ів) / -ев-, (-ев), -ів-, / -ов-, -ин-, (-ін), -ач-, -ин-) мають закінчення -у: Амстердаму, Гомелю, Ліверпулю, Лондону, Мадриду, Парижу, Чорнобилю. І там само є примітка, що ці іменники можуть мати і варіантне закінчення -а (-я): Амстердама, Гомеля, Ліверпуля, Лондона, Мадрида, Парижа, Чорнобиля. Тобто правильно і Сандерленду, і Сандерленда. Головне – уніфікувати по тексту (щоб було тільки -у або тільки -а). А щодо острова Мадагаскар, то в цьому самому параграфі зазначено, що назви річок, озер, гір, островів, півостровів мають закінчення -у. З островів там наведені «Кіпру, Криту, Родосу» – отже, й Мадагаскару.

• 5 •

Юлія Брунь: *Чи можна казати «бого нічого не боліло»? А як щодо «йому нічого не боліло»? Чи правильно тільки «в нього»?*

Дієслівне керування тут варіативне, і це підтверджує СУМ-20: «боліти у кого, рідше кому, розм., рідко когось». Але звернімо увагу на пріоритетність. Першим подано «у когось»: «Чого ти, сину, став такий смутний? Чи в тебе що болить?» (І. Нечуй-Левицький). Рідше – «кому»: «Після бійки Семен лежав на соломі, і всі кості йому боліли» (Леся Українка). Ще рідше (розмовне) – «кого»: «Кого болять кості, той не думає в гості» (М. Номіс). Отже, основним є перший варіант: «у нього нічого не боліло».

• 6 •

Марина Тимошко: *Скажіть, будь ласка, чи є в реченні вада, бо мені вона здається очевидною. Читаю в книжці: «Тому що вона сказала, що якщо...» Суцільне «щокання». Звідси запитання: можна ж було написати «бо якщо» і цим прибрати хоча б одне «що»? Чи сполучник «бо» – розмовний і небажаний?*

Причинний сполучник «бо» може повністю замінювати причинові складені сполучники «тому що» і «через те що». У цьому реченні справді краще було вжити «бо». І ні, він не розмовний. Нагадало несприйняття деякими людьми словосполучи «ба більше» – буцімто вона розмовна, тому замість неї треба вживати «навіть більше». Хоча «ба» як приєднувальний сполучник зовсім не розмовний і означає «та й», «навіть».

• 7 •

Марія Гевко: *Пані Ольго, «жалітися» і «надіятися» – не суржик?*

Не суржик. Це питомі українські слова. Хоч і нема зараз у літературній мові слова «жалоба» (проте у словнику Грінченка є), дієслово «жалітися» в сучасному глумачному словнику навіть не розмовне, не рідковживане і не застаріле. З «надіятися» – те саме. Тобто в нас є і «жалітися», і «скажитися», а в росіян тільки «жаловаться»; у нас є і «надіятися», і «сподіватися», а в росіян – тільки «надеяться».

• 8 •

Світлана Бойко: *Пані Ольго, скажіть, будь ласка, «одногосно» чи «одностайно»? Колись відгребля від старшої колеги за «одностайно». На курсах підвищення кваліфікації з'ясувалося, що все-таки я говорила правильно. А все одно досі чую від колег «одногосно». Цікавить ваша думка, щоб уже бути ввєвненою на сто відсотків.*

Одногосний – це одностайно схвалений, підтриманий усіма присутніми (про рішення, ухвалу і т. ін.). Одностайний – той, який виражає спільну волю. Багато хто обстоює мовностилістичний міф про те, що одногосний – це коли щось ухвалено одним голосом, тобто проголосувала одна людина. Але це не так. Згідно зі словником одногосно і одностайно – синоніми.

• 9 •

Ганна Шульга: *Як правильно: чеклист чи чекліст? Є різні думки щодо цього. Дякую.*

Англійське слово checklist означає не лист, а контрольний список, та й «правило дев'ятики» після «л» не діє: «і» залишається на місці. Тому «чекліст».

• 10 •

Валерій М.: *Цікавить. Ваша думка щодо словосполучень «однозначна ідентифікація» (чи немає тут ознак плеоназмовості) та «точно може» у формулюванні «точно можуть подорожчати продукти» (якщо «точно», то яке «може»).*

Однозначна ідентифікація – це ідентифікація без різночитань. Тобто така, що містить повний набір даних задля неможливості сплутати особу з кимось іншим. Тому тут плеоназмовості не бачу. А от у формулюванні «точно можуть подорожчати» є надмірна лексикалізація з логічною помилкою, бо має бути щось одне: або точно подорожчають, або можуть подорожчати.

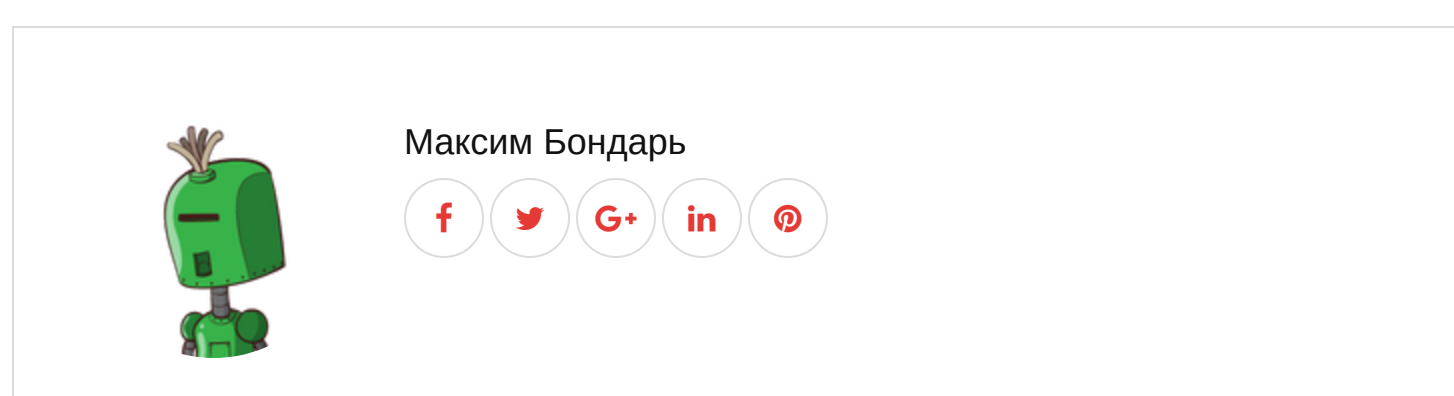
«Главком»

Поділіться цією статтею!

< Попередня стаття

ISW Розкрив Справжню Мету Погроз Росії Ракетою «Орешнік»

Коментарі закриті.

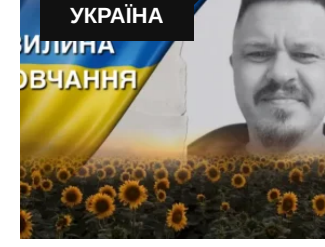
Останні новини

НОВИНИ СВІТУ

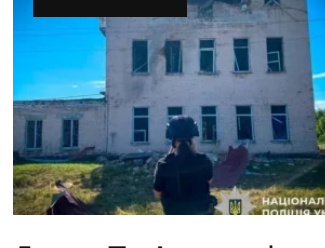
ISW Розкрив Справжню Мету Погроз Росії Ракетою...

УКРАЇНА

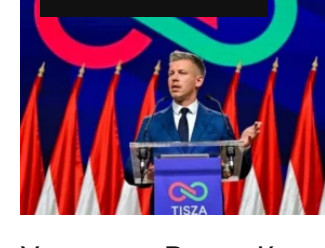
На Війні Поліг Командир Механізованої...

УКРАЇНА

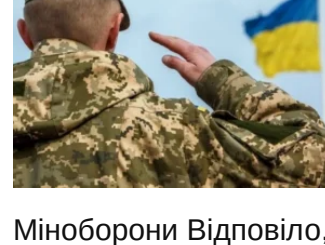
Дрони Та Артилерія Атакували Сумщину...

НОВИНИ СВІТУ

Угорщина Взяла Курс На Повне...

УКРАЇНА

Мноборони Відповіло, Чи Захистити Служба...

ЕКОНОМІКА

Ціни На Пальне 13 Червня...

Розсилка

Підпишіться На Нашу Розсилку!

79x81

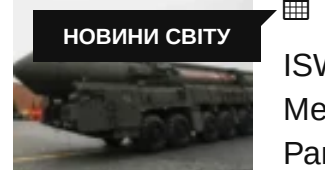
Підпишіться на нашу розсилку, щоб бути в курсі подій щохвилини

email >

Теги

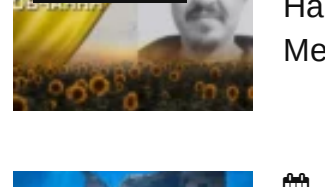
Найпопулярніше

НОВИНИ СВІТУ

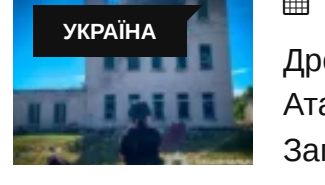
ISW Розкрив Справжню Мету Погроз Росії Ракетою...

УКРАЇНА

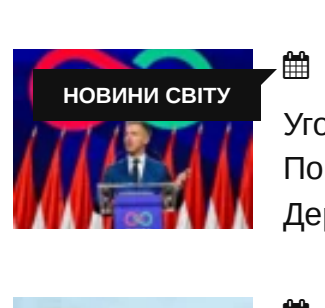
На Війні Поліг Командир Механізованої Роти 3...

УКРАЇНА

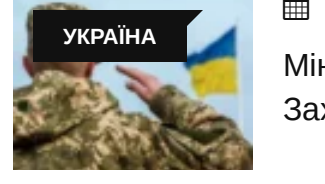
Дрони Та Артилерія Атакували Сумщину: Є Загиблі...

НОВИНИ СВІТУ

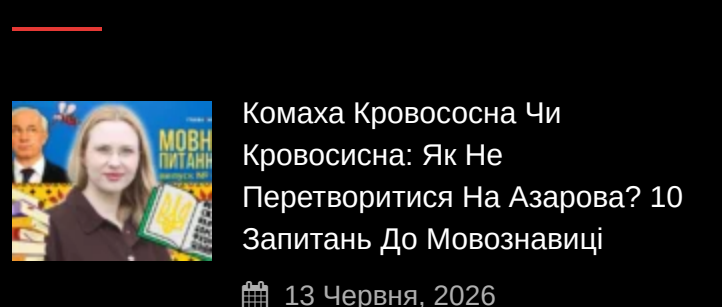
Угорщина Взяла Курс На Повне Перетворення Держпреси

УКРАЇНА

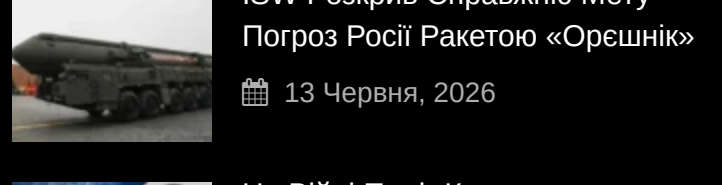

Мноборони Відповіло, Чи Захистити Служба В Тилу...

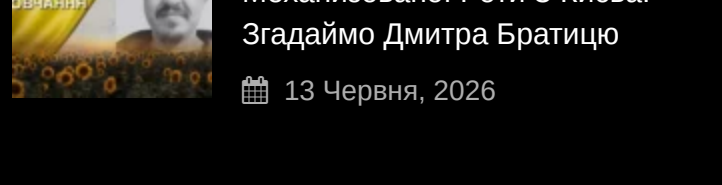
ПОПУЛЯРНІ МАТЕРІАЛИ

13 Червня, 2026

13 Червня, 2026

13 Червня, 2026

ПОПУЛЯРНІ КАТЕГОРІЇ

Війна	13
Київ	117
Економіка	121
Україна	517

ФОТОГАЛЕРЕЯ

